

SPIS TREŚCI

WSTĘP

TEMAT NUMERU

3 PYTANIA DO...

O PROJEKCIE RUSE

DZIAŁANIA W RAMACH PROJEKTU RUSE

KONTAKTY

WSTĘP

Mam przyjemność przedstawić Państwu pierwszy numer biuletynu "RUSE" Newsletter. Już kilka lat temu Energie-Cités za priorytetowe uznało działania na rzecz Nowych Krajów Członkowskich oraz Krajów Kandydujących.

Najważniejszym pytaniem, w obliczu którego stajemy obserwując aktualnie zachodzące zmiany ekonomiczne, społeczne i środowiskowe, jest: "W jaki sposób można jak najszybciej zmniejszyć dystans dzielący te kraje – pod względem zrównoważonego wykorzystania energii - od krajów charakteryzujących się największą efektywnością energetyczną?"

Przewycięzanie istniejących trudności wymaga zarówno podjęcia działań mających wpływ na politykę energetyczną na poziomie narodowym i europejskim, jak i zadań praktycznych ilustrujących, które z planowanych przedsięwzięć są możliwe do zrealizowania.

Fundusze strukturalne mają wielkie znaczenie dla poprawy efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Pomimo interesujących przykładów z tej dziedziny otwierających drogę dla przyszłych osiągnięć, dotychczas wciąż pozostajemy w tyle w stosunku do oczekiwań.

Dlatego też przygotowanie perspektyw finansowych na lata 2007-2013 ma znaczenie decydujące, a w rozwoju regionów konieczne należy uwzględnić zrównoważone wykorzystanie energii.

Każdy może wesprzeć realizację tego celu!

Soeren Moeller
Prezes Energie-Cités

TEMAT NUMERU

Włączenie zagadnień związanych ze zrównoważonym wykorzystaniem energii do programów finansowanych z funduszy strukturalnych

W rozdziale dotyczącym infrastruktury ochrony zdrowia, polski "Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR) 2004-2006" wymienia poddziałanie mające na celu zapewnienie finansowego wsparcia inicjatyw obejmujących "wymianę wyeksploatowanych nośników energii na bardziej ekonomiczne i ekologiczne oraz termoizolację budynków".

Działania, które powinny już być standardem, często wciąż jeszcze są wyjątkiem...

Jednakże w tym samym dokumencie znalazł się rozdział dotyczący obiektów sportowych i edukacyjnych, w którym już nie wspomina się o podobnych działaniach. Rząd Słowacji również ogłosił konkurs na projekty z funduszy strukturalnych dotyczące wspierania władz lokalnych i regionalnych w odnawianiu budynków użyteczności publicznej, ale także i tutaj nie przewidziano żadnych specjalnych działań w zakresie efektywnego wykorzystania energii.

Istnieje wiele podobnych przykładów, a polski przypadek wspomniany w pierwszym akapicie wydaje się być wyjątkiem. Unia Europejska określiła priorytety dotyczące kontroli zapotrzebowania na energię i ograniczenia emisji CO₂, a wszystkie kraje członkowskie poszły w jej ślady. Jednakże faktem jest, że większość nowych projektów infrastrukturalnych lub budowlanych, podobnie jak najważniejsze plany renowacyjne, nadal realizuje się nie uwzględniając ich efektywności energetycznej oraz nie uzyskując poprawy efektywności cieplnej budynków. Tymczasem po zakończeniu realizacji tych projektów z pewnością ktoś powie, że należało o tym pomyśleć wcześniej!

Oddziaływanie w okresie następnych kilku miesięcy na proces podejmowania decyzji

W projekcie "RUSE" zostały wyznaczone następujące cele:

- Informować władze lokalne o możliwościach wykorzystania funduszy strukturalnych do wspierania inicjatyw związanych ze zrównoważonym wykorzystaniem energii (tj. efektywność energetyczna, uzyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych i sieci ciepłownicze).
- Przygotować następny etap (mający się rozpocząć w 2007), podczas trwania którego sytuacja winna ulec znaczącej poprawie w stosunku do obecnie istniejącej, zwłaszcza że we wszystkich krajach już rozpoczęły się prace przygotowawcze.

Wciąż jeszcze przed nami daleka droga do przebycia – zarówno na poziomie Unii Europejskiej, jak i każdego z krajów członkowskich - zanim zrównoważony rozwój stanie się czymś więcej niż tylko pustą frazą.

NA 3 PYTANIA ODPOWIADA...

... Pan Alfonso Gonzalez-Finat, Dyrektor, Komisja Europejska – DG TREN – Dyktoriat ds. nowych i odnawialnych źródeł energii, gospodarowania zapotrzebowaniem i zrównoważonego rozwoju

1. Poprawa efektywności energetycznej jest głównym priorytetem w Zielonej Księdze nt. zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii w Europie. Jakie działania podejmuje DG TREN w celu praktycznego realizowania tego priorytetu w rozwoju terenów zurbanizowanych i regionów w nowych państwach członkowskich?

Po pierwsze, zainicjowaliśmy prawodawstwo Wspólnoty obejmujące m.in. **Dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, Dyrektywy w sprawie minimalnych wymogów dotyczących efektywnego wykorzystania energii, Dyrektywę o promowaniu kogeneracji i Dyrektywę w sprawie efektywności energetycznej budynków**, a wkrótce spodziewamy się przyjęcia nowych **Dyrektywy dotyczących efektywności finalnego wykorzystania energii, usług energetycznych oraz projektów ekologicznych (Eco-design)**. Dyrektywy te tworzą ramy prawne, aby nowe państwa członkowskie mogły promować efektywność energetyczną, kogenerację, ulepszone systemy grzewcze i klimatyzacyjne oraz udoskonalone sieci ciepłownicze, zarówno w regionach, jak i na terenach zurbanizowanych. Po drugie, mamy do dyspozycji wspólnotowe programy wspierania umożliwiające ukazywanie nowych, efektywnych energetycznie technologii, udoskonalanie wdrażania unijnego prawodawstwa oraz rozpowszechnianie informacji na temat dobrych praktyk. Modernizacja istniejących budynków, instalowanie mierników i renowacja sieci ciepłowniczych to przykłady projektów mających wymiar europejski oraz znaczący w skali gmin i regionów wpływ na zatrudnienie, konkurencyjność i środowisko. Po trzecie, możemy korzystać z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności, EBRD, EIB i innych źródeł finansowania.

2. W jaki sposób fundusze strukturalne mogą służyć osiągnięciu tego celu i jakie działania podejmuje w tym zakresie DG TREN?

Początkowo przetargi w nowych państwach członkowskich były zdominowane przez duże projekty infrastrukturalne dotyczące dostaw energii. Jeśli chodzi o fundusze strukturalne w następnym okresie programowania, w wyniku dyskusji państw członkowskich za ważny obszar uznano efektywne wykorzystanie energii, co uzyskało czynne poparcie ze strony DG TREN. Dyktoriat ten wykorzystuje także programy pomocowe, takie jak część demonstracyjna Programu Ramowego BRT, Inteligentna Energia dla Europy oraz ManagEnergy w celu promowania efektywnego wykorzystania energii w regionach i obszarach zurbanizowanych w nowych państwach członkowskich. Programy te promują powielanie wzorców i w ten sposób ułatwiają włączanie zagadnień związanych z efektywnym wykorzystaniem energii do przyszłych dużych projektów infrastrukturalnych i renowacyjnych, finansowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności.

3. Jak działacze lokalni w nowych państwach członkowskich mogą pełniej włączać zagadnienia związane ze zrównoważonym wykorzystaniem energii do działań finansowanych z funduszy strukturalnych w następnym okresie programowania (2007-2013)?

Nowe prawodawstwo dopuszcza włączanie zagadnień związanych ze zrównoważonym wykorzystaniem energii do działań finansowanych z funduszy strukturalnych w następnym okresie programowania. Jednakże z powodu wymogów związanych z dotowaniem i współfinansowaniem, duże znaczenie ma przekonanie osób odpowiedzialnych za realizację wspólnotowych ramowych programów pomocowych w nowych państwach członkowskich, że efektywne wykorzystanie energii oraz OZE pozostają w zgodzie z tradycyjnymi celami funduszu spójności i funduszy strukturalnych takimi jak wzrost zatrudnienia, poprawa konkurencyjności, poprawa stanu środowiska lokalnego oraz poprawa infrastruktury. Na przykład inwestowanie w efektywne wykorzystanie energii w budynkach jest bardzo opłacalne. Często okazuje się, że w zasadzie nic nie kosztuje, ponieważ zysk pochodzący ze zredukowania zużycia energii pokrywa koszt inwestycji już na początku okresu jej użytkowania. Zysk ten może następnie zostać ponownie zainwestowany – w gminie lub regionie. Jednocześnie w realizowaniu takich inwestycji wykorzystuje się zarówno niewykwalifikowaną, jak i wykwalifikowaną siłę roboczą. Podobne przykłady znaleźć można w przemyśle i transporcie. Zakończone z powodzeniem programy dotyczące energii takie jak np. Valoren również mogą być przykładem dla nowych państw członkowskich.

Słowniczek

DG TREN: Dyrektoriat Generalny Komisji Europejskiej ds. Transportu i Energii
CHP: Kogeneracja
EBRD: Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
EIB: Europejski Bank Inwestycyjny
RTD FP: Program Ramowy BRT (Badań i Rozwoju Technicznego)
NMS: Nowe Kraje Członkowskie
ERDF: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)

O PROJEKCIE "RUSE"

"RUSE": Projekt realizowany w ramach programu INTERREG IIIC promujący zrównoważone wykorzystanie energii dzięki funduszom strukturalnym

Działania podejmowane w ramach projektu „RUSE” ("Redirecting Urban areas development towards Sustainable Energy" - „Rozwój obszarów zurbanizowanych w kierunku zrównoważonego wykorzystania energii”) mają na celu lepsze wykorzystanie funduszy strukturalnych – i innych źródeł finansowania – w projektach dotyczących obszarów zurbanizowanych w 4 nowych państwach członkowskich Unii Europejskiej (Polska, Słowacja, Litwa i Czechy), co pozwoli na pełniejsze włączenie do nich zagadnień związanych ze zrównoważonym wykorzystaniem energii.

Aby lepiej wykorzystać fundusze strukturalne, w ramach projektu „RUSE” realizowane są następujące **cztery główne cele**:

- pełniejsze uświadamianie gmin, związków i organizacji w nowych krajach członkowskich i krajach trzecich o już istniejącym w krajach europejskich doświadczeniu dotyczącym funduszy strukturalnych poprzez rozpowszechnianie informacji, promowanie dobrych praktyk i wymiany doświadczeń,
- usprawnienie organizacji przedsięwzięć związanych z energią zarówno w strukturach indywidualnych (gminach i miastach), jak i złożonych (sieciach miast, agencjach),
- przygotowanie gmin do tworzenia w sposób zrównoważony projektów z uwzględnieniem możliwości i odpowiedzialności gmin oraz umożliwienie im składania dobrych wniosków do programów ERDF (INTERREG IIIA, URBAN itp.); innymi słowy pomaganie gminom w pełniejszym włączaniu pojęcia zrównoważonej energii do planów urbanistycznych oraz w ich realizacji,
- oddziaływanie na władze państwowe w zakresie włączania zagadnień związanych z energią w ich programy z punktu widzenia zapotrzebowania na energię i promocji energii odnawialnej, które są dobrymi środkami wsparcia lokalnego rozwoju.

Działania podjęte w ramach projektu "RUSE" powinny po jego zakończeniu wywrzeć **wpływ** na:

- bardziej ścisłe połączenie rozwoju obszarów zurbanizowanych ze zrównoważonym zarządzaniem energią poprzez pełniejsze ukazanie pozytywnych skutków realizowania przedsięwzięć związanych z energią,
- lepsze wykorzystanie funduszy strukturalnych na poziomach: narodowym, regionalnym i lokalnym dzięki promowaniu działań służących zrównoważonemu rozwojowi, zwłaszcza w dziedzinie energii,

- aktywizowanie organizacji oraz samorządów miast i gmin w celu uwzględnienia - w możliwie jak najszerszym zakresie - zagadnień związanych z wykorzystaniem energii w planowaniu rozwoju obszarów zurbanizowanych.

Jak możesz skorzystać z projektu "RUSE"?

Potrzebujesz więcej informacji na temat istniejących przykładów najlepszego wykorzystania funduszy strukturalnych w projektach dotyczących energii i środowiska?

Chcesz dowiedzieć się więcej o różnych możliwościach dofinansowania twoich projektów z zakresu efektywności energetycznej w miastach oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii?

Projekt RUSE jest właśnie dla Ciebie i możesz skorzystać z jego **najważniejszych rezultatów**, takich jak:

- rozpowszechnienie dobrych praktyk i metod działania państw europejskich (w tym nowych państw członkowskich) i krajów trzecich;
- udoskonalenie działania organizacji pośredniczących: powszechnych i specjalistycznych sieci, stowarzyszeń gmin, regionów i agencji energetycznych;
- intensyfikacja działań partnerów na rzecz obszarów miejskich i zurbanizowanych;
- praktyczne włączenie obszarów miejskich i zurbanizowanych do projektów finansowanych z Funduszy Strukturalnych.

Jak z nich skorzystać? Już teraz skontaktuj się z partnerem w projekcie RUSE w swoim kraju!

DZIAŁANIA W PROJEKCIE "RUSE"

W celu zrealizowania powyższych założeń do 2007 r. zostaną podjęte **następujące działania**:

- wymianę doświadczeń i informacji oraz transfer wiedzy „know-how” przez organizowanie warsztatów, wyjazdów studyjnych oraz podejmowanie i kształcenie personelu,
- stworzenie sieci ekspertów, bazującej na wysoce doświadczonych gminach i agencjach,
- przygotowanie i rozpowszechnienie opisów dobrych praktyk (good practice case studies) oraz poradników,
- zapewnienie informacji i porady gminom oraz zainteresowanym organizacjom w każdym z nowych krajów członkowskich.

Dlatego też kalendarium projektu obfitować będzie w interesujące wydarzenia, w tym:

- wspólne seminaria
- podróże studyjne
- podejmowanie i kształcenie pracowników
- opracowanie sieciowego serwisu informacyjnego (Information Network Service)
- tworzenie bazy danych opisów dobrych praktyk
- organizowanie warsztatów docelowych
- udział w konferencjach
- tworzenie punktów informacyjnych (help desks).

Daty i miejsca imprez ważnych dla szerszej publiczności zostaną podane do wiadomości w kolejnych numerach biuletynu oraz na stronie internetowej www.ruse-europe.org.

Opublikowano: kwiecień 2005

KONTAKTY

Projekt "RUSE" jest realizowany przez konsorcjum 20 partnerów z 14 krajów:

1 koordynator

- Energie-Cités, stowarzyszenie europejskich władz lokalnych promujące lokalną zrównoważoną politykę energetyczną

4 partnerów z nowych państw członkowskich

- Stowarzyszenie Gmin Polska Sieć "Energie Cités" "Energie-Cités" (PNEC)
- Słowacka Agencja Energetyczna (SEA)
- Litewski Instytut Energii (LEI)
- Region Południowych Czech (SBR)

3 partnerów towarzyszących z krajów trzecich

- Rumuńska Sieć Energy Cities (OER)
- Bułgarska Sieć Wydajności Energetycznej w Gminach (EcoEnergy)
- Związek Gmin Serbskich na rzecz Wydajności Energetycznej (SCSMEE)

2 narodowe agencje energetyczne

- Holenderska Agencja Energetyczna (SenterNovem - NL)
- Francuska Agencja ds. Środowiska i Zarządzania Energią (ADEME - FR)

10 gmin lub lokalnych agencji energetycznych z EU-15

- Agencja Energetyczna w Clermont-Ferrand (FR)
- Urząd Miasta Delft (NL)
- Agencja Energetyczna w Grenoble (FR)
- Urząd Miasta Kirklees (GB)
- Urząd Miasta Leicester (GB)
- Urząd Miasta München (DE)
- Lokalna Agencja Energetyczna w Rzymie (IT)
- Agencja Energetyczna w Tampere, Miasto Tampere (FI)
- Agencja Energetyczna w Vila Nova de Gaia (PT)
- Agencja Energetyczna w Zoetermeer (NL)

Biuletyn RUSE ma na celu dostarczanie informacji na temat postępów w realizacji projektu „RUSE” współfinansowanego przez Komisję Europejską - DG REGIO. Ukazuje się wyłącznie w wersji elektronicznej. W okresie trzech lat trwania projektu wydanych zostanie sześć numerów, które będą dostępne na stronie: www.ruse-europe.org